

RESPEKT!

RECENZE - Skupina **VerteDance** patří k nejproduktivnějším českým souborům současného tance. Každé nové dílo, které nabídnou divákům, je trochu jiné. Hledají, experimentují, jsou nevypočitatelní, ale v určitém smyslu i tradiční. Tradiční, co se týče hodnot. Pole, kde se proměňují a kde překvapují svoje diváky, je pole formy. V obsahu se už definitivně můžeme spolehnout, že Veronika Kotlíková s Terezou Ondrovou budou očichávat životní realitu, prohlížet si ji zkoumavými ženskýma očima a hodnotit selským rozumem. Hodně jim jde o ideály, i když by jim to slovo připadalo nabubřelé.

O choreografii *Simulante Bande*, která je integračním projektem na druhou - integruje se zdravými profesionály netanečníky a nad to fyzicky postižené - říkají, že jim přinesla setkání s dvěma vzácnými dušemi. V procesu zkoušení projektu se třídilo, postupně odpadávali zájemci o spolupráci, až nakonec na zkušebně zůstala jen Alena Jančíková a Zuzana Pitterová. Neznám nikoho z těch, kteří projektem postupně prošli, ale co se týče těchto dvou handicapovaných performerek, nemohlo představení dopadnout líp. Obě jsou charismatické, talentované, lidsky zajímavé, na jevišti působí uvolněně i koncentrovaně. Není to ale jen síla jejich osobnosti, co inscenaci kvalifikuje na sezónní událost. Kotlíková s Ondrovou se přes tanec a choreografii dotkli celé řady tabu, která běžně zkreslují a zjednodušují vzájemné vnímání světa zdravých a postižených. A udělaly to citlivě, vkusně, jemně, a když řízly do živého, tak to opravdu zabořilo.

Dramaturgicky se choreografie klene, meteorologicky řečeno, od "slunečna k bouře", od nezávnosti, hry a pohody k problémům. Jeden z prvních obrazů, kdy se po zemi v prázdném prostoru pohybují čtyři těla - jedno mužské a tři ženská - a všichni čtyři víceméně využívají podobné kinetické principy váhy a impulsu, vrcholí společným pohledem do světla, jako do slunečné budoucnosti. Leží vedle sebe jako sardinky a v poloze na břicho není jasné, kdo z nich je fyzicky zdravý, a kdo ne.

Následující taneční hra už tyto podstatné informace odhalí. Půvab pohybu Heleny Arenbergerové, která za neviditelné nitky ovládá svoje končetiny, se rozvine ve vtipné interakci s postiženou Zuzanou Pitterovou. Kdo viděl film *DV8 Cost of Living* ví, jak může být působivý puzzle dvou těl, z nichž jedno je plně funkční a dopřává sen o dokonalosti toho druhého, postiženého. Zuzana sedí rozkročmo na těle Heleny a Heleniny zdravé nohy vystřelují do všemožných poloh, kroutí se a překvapují falešnou majitelku Zuzanu nečekanými reakcemi. Ostatně principy loutkových technik tu a tam jemně vystupují v artikulaci tanečního jazyka a přispívají k bohatosti metafor celé choreografie.

Tabu a krize

Ke "slunečnu" patří také pasáž společenského tance Pavla Opavského se Zuzanou. Tanečník musí zvládnout tíhu těla tanečnice, protože Zuzana nedokáže bezpečně udržet balanc - na nohy se postaví, chůzi zvládne, ale s viditelným omezením. To jim ale nebrání v riskantních otočkách, přehozech i pádech. Vztah důvěry mezi zdravým a handicapovaným je brzy povýšen na problém důvěry mezi mužem a ženou. A začíná se zatahovat. Naznačený milostný vztah jde do krize, která má půdorys ošklivého trojúhelníku.

Jedním z dalších tabu, které inscenace vytáhla na světlo je i teror, který uplatňují postižení vůči zdravým lidem ve svém okolí. Alena na skvěle zkonstruovaném tanečním kolečkovém křesle využije nejen prostor scény, ale i výhody handicapu k mocenskému ovládnutí blízkých. Je drsná a sebeironická když buzeruje dva zdravé tanečníky, aby ji zvedali, přenášeli, strkali, vozili po scéně. Vznáší povely, aby "to" - její vlastní tělo - vzali a dali "tam" nebo "jinam". Nulový respekt ke svému tělu, jí dává právo deklasovat ostatní. Prohání svoje asistenty do úmoru jako při drezůře. Žádný falešný sentiment, žádné rafinované intriky, normální teror.

Když jsme u těch tabu - choreografie nabízí i aspekt erotiky postižených. Proč se tvářit, že neexistuje v jejich životě i tato stránka prožitku?

Formálně se choreografkám podařilo docílit vnitřně semknutého, ale příjemně poeticky rozostřeného tvaru. Na snovém nátěru má velký podíl hudební skupina Dva, která do svých - z velké části improvizovaných - (ne)melodií míchá rozličné zvuky, včetně praskání připomínající gramofonové časy. Inscenace tím dostává nevtíravou nostalgickou stopu, tedy i cituplnost. S pochvalou se obracím i ke kostýmní výtvarnici, která v soulase se současnými trendy v módě, dostála v kostýmech funkčnosti a elegance. Elegance totiž souvisí s důstojností, a o to tady šlo.

Jana Návrátová, 5. 4. 2012

On-line verze na

http://www.tanecnizona.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=518&Itemid=42